

КР Айыл чарба, тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация министрлиги

Айыл чарба долбоорлорун ишке ашыруу бөлүмү

Жаңылыктар жарчысы

Стратегиялар

“Кыргыз Республикасынын ветеринардык кызматынын 2018-2023-жылдарга өнүгүшү” туурасында өкмөттүк программасы бекитилди

“Кыргыз Республикасынын ветеринардык кызматынын 2018-2023-жылдарга өнүгүшү” туурасында өкмөттүн программасы кабыл алынып, тийиштүү жобого октябрь айында кол коюлган. Программда адам баласы жана жаныбарлар үчүн жалпы оорудан калкты коргоо максатында жугуштуу жана массалык жугуштуу эмес жаныбарлардын оорусун кыскартуу жана алдын-алуу, малдан алынган продукциянын жана өсүмдүктөрдүн коопсуздугун ветеринардык-санитардык аспектинде камсыз кылуу жөнүндө жазылган.

Мындан сырткары, программаны ишке ашыруу үчүн иш-чаралардын планы бекитилди. Ар бир жарым жылдыкта ветинспекция иш-чаранын жүрүп турушу боюнча өкмөт аппаратына маалымат берип турат.

Программаны иштеп чыгууда техникалык жардамды МЭБ менен келишим түзгөн “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү - 1” долбоору (2013-2018-жж) көмөк көрсөттү. Бир нече жыл бою эл аралык консультанттар Франсуа Гари менен Матильда Сольнье Кыргызстанга келип, стратегиялык документти даярдоо максатында жергиликтүү адистер менен жолугушуп турушту.

Кабыл алынган программда КРнын ветеринардык кызматынын багыты болуп мал чарбасынан алынган тамак-аш продукциясынын өндүрүлүшүнүн коопсуздугу, сапатынын жогору болушу, экспорттун потенциалынын өнүгүшү, ветеринардык саламаттыктын жакшырышы көрсөтүлгөн. ■

Жайыт комитеттерине—казыналык жана башка каржы мамилелери жөнүндө

Жылдын аягы менен Кыргызстандын бардык облустарында жергиликтүү башкаруу органдары жана Жайыт пайдалануучулар бирикмелеринин (ЖПБ) ортосунда каржы мамилелерин түшүндүрүү максатында семинарлар болуп өттү. Каралган темалардын ичинен негизгилери болуп Бюджеттик кодексстин нормалары жана “Жайыттар жөнүндө” мыйзамдын, акча каражаттарынын казыналык система аркылуу жүргүзүлүшү туурасында болду.

Окутууга каржы министрлигинин территориалдык башкармалыгынын жетекчилери, айыл өкмөттөр, айылдык кеңештин депутаттары, жергиликтүү башкаруу органдарынын эсепчилери жана Жайыт комитеттер—ЖПБнын аткаруучу органдары катышты.

Сентябрь айында 300 дөн ашык адамдын катышуусунда Баткен, Ош, Жалал-Абад облустарында, ноябрдын башталышы менен Нарын, Ысык-Көл облустарында, ал эми ноябрдын аягында Талас облусунда 100 гө жакын жергиликтүү элге семинар өткөзүлүп маалымат берилди. Окутулгандардын арасында катышуучулардын маанилүү бөлүгүн ЖПБнын өкүлдөрү түздү.

Катышуучулардын көпчүлүгүн жер салыгы жайыт акысына киреби, жер салыгын ким чогултуп, ким төлөөгө милдеттүү, Жайыт комитеттери сатыктан салык төлөш керекпи, “Жайыттар жөнүндө” мыйзамды бузгандарга административдик кодексте кандай санкциялар каралган, Жайыт комитеттерине жайыт акысы деп түшкөн акча каражаттарын кантип пайдаланыш керек, токой жайыттары жана узак убакытка пайдаланылган жер тилкелерин пайдаланууга акы төлөнөбү деген суроолор кызыктырды. Бардык берилген суроолорго эксперттер тарабынан толук жооп кайтарылды.

2017-жылдын декабрь айынын ортосунан баштап ушундай семинарларды Чүй облусунда дагы өткөрүү пландалып жатат.

Суроонун тарыхы. 2017-жылдын 1-январынан тартып КРнын Бюджеттик кодекси күчүнө кирген мезгилден баштап ЖПБнын каржы мамилелери олуттуу түрдө өзгөрдү.

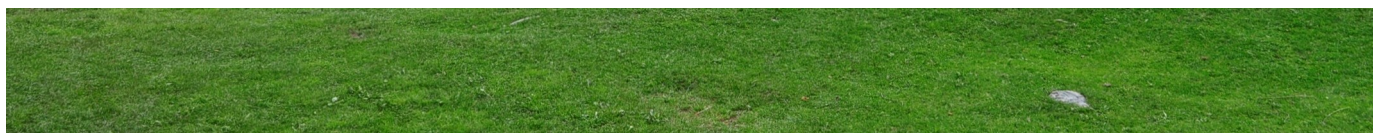
■Мурда кандай болгон? - Мурда жайыт акылары коммерциялык банктарда чогултулуп, акча каражатынын кыймылы Жайыт комитеттеринин өзүнө гана белгилүү болгон. Мындай абал Жогорку кеңештин депутаттарынын, мамлекеттик органдардын, ошол эле учурда жайыт пайдалануучулар тарабынан дагы каржы чыгымдарынын ачык болушу жана толукталышы туурасында көптөгөн суроолорду жаратты.

■Азыр кандай болуп калды? - Жайыт жерлерин пайдалануу төлөмү жергиликтүү бюджеттин киреше беренесине киргизилди (Бюджеттик кодекс 10 пункт, 48 берене). Башкача айтканда, жайыт пайдалануучулардын бардык акча каражаттары Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы тарабынан ачылган бирдиктүү казыналык эсеби менен жүргүзүлүп, жергиликтүү кеңеш менен бекитилген иштердин планы боюнча ЖПБнын эсептик сметна которулуп турушу мыйзамда талап кылынат. Ошентип ЖПБнын каржы мамилелеринде казыналык эсеп түрүндөгү чынжырча пайда болду.

■Эмне өзгөргөн жок? - Жайыттардын абалын жана инфраструктурасын жакшыртуу үчүн жайыт төлөмдөрү жана аларды пайдалануу тартиби мурдагыдай калат.

■ Бюджеттик кодекс деген эмне? - Бюджеттик кодекс—бул бюджеттик чөйрөнү башкарып турган мыйзамдардын жыйнагы. Кыргызстанда ал биринчи жолу кабыл алынды. Буга чейин бардык бюджеттик укук мамилелер өзүнчө мыйзамдардын негизинде ишке ашып келген.

■Бюджеттик кодексти кабыл алууда кандай суроолор келип чыккан? - Жайыт комитеттеринин төрагаларынын пикирлери жаңы киргизилген кодекс боюнча ар түрдүү болду. Көпчүлүгү жумушта бул абдан ыңгайсыздык жаратып, планга кирбей калган иш-чараларды (жайыт шартында кээде шашылыш иштер келип чыгат) каржылоо мүмкүн эмес болуп калат, тескерисинче “эсеп тарыхында” жайыт пайдалануучулардын пландалган иштери гана көрсөтүлүп бүтпөй калган аракеттери чагылдырылат. Бирок, жаңы жобону иштеп чыккандар Жайыт комитеттери кандайдыр бир иш-чараларда каржылоонун кармалышы менен кездешпейт деп эсептешет. ■

Жайыттарды жакшыртуу үчүн гранттар

Өлкөнүн түштүк жергесинин Жайыт пайдалануучулар бирикмелерине атайын техникалар берилди

2017-жылдын 30-ноябрында Ош, Баткен жана Жалал-Абад облустарынын Жайыт пайдалануучулар бирикмелерине атайын техникалар – тракторлор, экскаватор-жүктөгүч, экскаватор-бульдозер, пресс-подборщик, соко чиркегичи менен берилди. Бардыгы 57 бирдиктин баасы 51 млн сомду түздү.

Тапшыруу аземине КР Айыл чарба, тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация министри Нурбек Мурашев, Өкмөттүн Ош облусундагы ыйгарым укуктуу өкүлү Таалайбек Сарыбашов, АРИСтин аткаруучу директору Арстанбек Муктаров жана башка жооптуу жетекчилер катышты.

Бул техника “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү - 2” долбоорунун алкагында сатылып берилди. Жылдын аягына чейин сатылып алынган техниканын экинчи бөлүгү жеткирилип берилет. Гранттарды берүү иш чарасы үч этапка бөлүнүп, ар бир Жайыт комитети өздөрү каалаган техникаларды алышат.

Ысык-Көл, Нарын облустарынын Жайыт комитеттерине мындай техника 2018-жылы “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү - 1” долбоорунун алкагында берилет. Белгилей кетүүчү жагдай, техниканын баасынын 25% жергиликтүү коомчулук өздөрү камсыз кылып жатышат. ■

Кичидолбоорлор үчүн гранттар

Жайыт комитеттерине берилген техникаларды кантип колдонуп жатышат

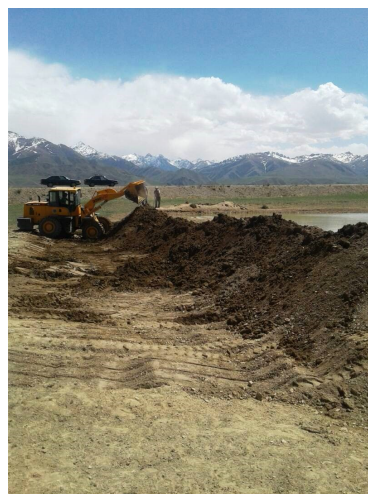
Сайдилла Орозбаев: Баткен облусунун Кадамжай районундагы “Халмион” Жайыт комитети 2,5 млн сомду түзгөн экскаватор-жүктөгүч алышып, анын 600 миңден ашык акча каражатын жайыт пайдалануучулардын өздүк салымы түздү. Экинчи иретте сатылып алынган техникада болсо КАМАЗ алууну күтүп жатышат. Шаркыратма жайытында ушул жылы ИФАДдын грантына суу түтүктөрү узундугу 6,5 км түзгөн суу ичүүчү жай курушту. Кеткен чыгымдар донордон 735 миң сом, ал эми коомчулуктан 275 миң сомду түздү. Кийинки жылы Беккари чуңкурун жана 3,5 км узундуктагы суу түтүктөрү менен суу ичүүчү жайы курулат, мындан сырткары койлорду кыркуу үчүн көчмө пункту курууну пландап жаткандыгын Жайыт комитетинин жетекчиси С.Орозбаев билдирди.

Нурлан Солтонов: Ош облусунун Кара-Суу районунун “Шарк” Жайыт комитетинин башчысы Нурлан Солтонов 810 миң сомду түзгөн пресс-подборщик алгандыгын айтып өттү. Ал эми “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү - 2” долбоорунан бардыгы болуп 10 млн сомдон ашык жардам алууда, анын ичинен 70% техника алууга багытталган. Экинчи этапта аларга Ново жүк түшүрүүчү техникасын берүү пландалып жатат. Ал эми үчүнчү этапта суу алдындагы 250м ге чейин казуу үчүн бургулоо агрегатын алышат. Кыргызстанда Жайыт комитеттеринин ичинде ушундай өзгөчө техниканы буйрутма берген Нурлан Солтонов жалгыз Жайыт комитетинин башчысы.

Ашырбек Баяманов: Жайыт комитетинин төрагасы болуп иштегенине сегиз жылдын жүзү болуп, бир топ жумуштарды бүтүрүүгө жетишкен. Өзгөчө айыл эли үчүн маанилүү иштердин бири “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү - 1” долбоорунан берилген грант болду. Гранттын эсебинен купка жана раскол салышкан. Купка эми Тилекмат, Мундуз, Аң өстөн жана Ак-Дөбө айылдын элине кызмат көрсөтөт. Ар бир малдын башына 10 сомдон төлөнүп, анын бир сомун Жайыт комитетине, калганы жеке ветеринарлардын айлык акысына жумшалат. Мындан сырткары, башка Жайыт комитеттерине биригип алып көпүрөлөрдү, алыска барчу жайыт жолдорун оңдоп жатышкан.

Бахтияр Юсупов: Үч-Коргон жайыт комитети “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү - 2” долбоору аркылуу 7,7 млн сомго автогрейдер алды. “Калган каражатты жайыттын инфраструктурасын жакшыртууга жумшайбыз”, - дейт Комитеттин төрагасы. Мисалы, Тахтек Мончо Кеш жайытында мал суу ичүүчү жайлар катуу селдин натыйжасында жараксыз абалга келгендиктен аны оңдоого 126 миң сом каралган. ■

DOGs, НАДИС/РАДИС, СИОЖ программаларынын маалымат базасы жаңыланып жатат

“Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү – 1, - 2” жана “Жайыттарды жана мал чарбачылыкты башкарууну жакшыртуу” долбоорлору ветеринардык кызматтын отчетун автоматташтыруу үчүн иштеп чыккан программаларды жаңылоону улантып жатат.

DOGs – бул иттерди каттоо жана идентификация жүргүзүү системасы. Эхинококкозго каршы күрөшүү программасын ишке ашырып жаткан мезгилден бери тактап айтканда 2013-жылы иштелип чыккан. Учурда DOGs программасына 411 миңдей үй иттери киргизилген. Программа өзүнө малдын ээси жана мал боюнча маалыматтарды камтып, иттердин эхинококкозго жана кутурмага каршы мөөнөттөрүн белгилеп турат. Региондордон келип түшкөн бардык маалымат ГИВФБнын борбордук аппаратынын серверине чогултулат.

НАДИС жана **РАДИС** – малдын оорулары боюнча айыл өкмөттөрдүн бөлүгүнө малдын өзгөчө коркунучтуу ооруларын, малдын жана оорунун түрү боюнча изилдөөгө жана диагностика методу боюнча каттоого мүмкүн болгон маалымат системасы. Эгерде РАДИС – ветеринардык инспекциянын райондук башкармалыктарынын ай сайын отчетторун борбордук аппаратка жөнөтө турган болсо, ал эми НАДИС аларды ветинспекциясынын жетекчиси анализ жүргүзүп, тиешелүү чечим кабыл алышы үчүн жалпы топтолгон отчетко киргизет.

БАКСИТ - малдардын ооруларына каршы биопрепараттардын жүргүзүлүшүнө көзөмөл жасоо жана вакцинациялоо боюнча эсепке алуу программасы. Азыр ал иштелип жатат.

СИОЖ – малдарды идентификациялоо жана көзөмөлдөө боюнча улуттук система. Учурда бодо малдардын жалпы санын идентификациялоонун биринчи этабы бүттү. Кийинки этапта жылкы, чочко, канаттууларды каттоо жүргүзүлөт. Бул система малдын кайсы жерде жүргөндүгүнөн баштап, анын мал союулуучу жайга чейинки кыймылын, мал ээси туурасында маалыматты камтыйт. Системага мобилдик колдонмо аркылуу СИОЖго маалыматтарды киргизүү үчүн райондук ветеринардык башкармалыктар жана жеке ветеринарлар кире алышат.

Эсепти автоматташтыруу жана отчет жүргүзүү ветеринария тармагында жаңы ишмердүүлүк болгондугуна байланыштуу райондук ветеринардык башкармалыктардын инспекторлоруна окутуу тренингдери өткөзүлүп жатат. ■

Национальная информационная система по болезням животных

Заразные Диагностика Профилактика Санитария Неинфекционные Биопрепараты Биопреп(нараст) Анализ ПЭМ(нараст) План

План

План по Диагностике/ Вакцинации

Сортировать

По дате: 2017 По району: АК-ТАЛИНСКИЙ РАЙОН По области: --Выбрать--

Отчет по районам

Отчет по областям

Отчет по КР

	Год	Вид	Болезнь	План	План I	План II	План III	План IV	Район	Действие	Тип
Delete	2017	Лошади	Скап	76	8	30	19	19	АК-ТАЛИНСКИЙ РАЙОН	Диагностика	Аллергич. Реакция
Delete	2017	МРС	Бруцеллез	8	0	3	3	2	АК-ТАЛИНСКИЙ РАЙОН	Диагностика	Активный надзор
Delete	2017	Собаки	Бруцеллез	8	2	2	2	2	АК-ТАЛИНСКИЙ РАЙОН	Диагностика	Серомониторинг
Delete	2017	Птицы	Гельминтозы	24	5	7	7	5	АК-ТАЛИНСКИЙ РАЙОН	Диагностика	Капроисследование
Delete	2017	Птицы	Туберкулез	116	29	29	29	29	АК-ТАЛИНСКИЙ РАЙОН	Диагностика	Аллергич. Реакция
Delete	2017	Лошади	Скап	75	7	30	19	19	АК-ТАЛИНСКИЙ РАЙОН	Диагностика	Аллергич. Реакция
Delete	2017	Лошади	Скап	76	8	30	19	19	АК-ТАЛИНСКИЙ РАЙОН	Диагностика	Аллергич. Реакция
Delete	2017	Лошади	Скап	52	0	37	15	0	АК-ТАЛИНСКИЙ РАЙОН	Диагностика	Серомониторинг
Delete	2017	Лошади	Случайная болезнь	52	0	37	15	0	АК-ТАЛИНСКИЙ РАЙОН	Диагностика	Серомониторинг
Delete	2017	КРС	Ящур	2060	160	700	0	1200	АК-ТАЛИНСКИЙ РАЙОН	Вакцинация пр.-	-

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 ...

Кыргызстанда жеке ветеринарлардын улуттук ассоциациясы түзүлдү

Ассоциацияны түзүүнүн максаты – ветеринарлардын профессионалдуу кызыкчылыктарын коргоо жана фермерлерге ветеринардык кызмат көрсөтүүнүн сапатын жакшыртуу, мындан сырткары мамлекеттик инспекция менен эффективдүү кызматташтыкта иш алып баруу болуп эсептелинет. Бул ассоциация райондук жана шаардык жеке ветеринарлардын коомдук бирикмесинин калыптанышына, ишинин жөнгө салынышына өбөлгө түзөт.

КРнын Өкмөтүнө караштуу ветеринардык жана фитосанитардык коопсуздук боюнча мамлекеттик инспекциясынын жетекчиси Калысбек Жумакановдун айтымында, кызматташтыктын алкагында айрым мамлекеттик ыйгарым укуктар жеке ветеринарларга берилген. Мисалы, алар мөөрдү өзүлөрүнүн аты жөнүн жазып колдонсо болот. К.Жумакановдун айтымында, ассоциациянын болушу ветеринария, мал чарбачылык тармагында гана маселелерди чечпестен, фермерлердин кирешесинин көбөйүшүнө, республиканын азык-түлүк коопсуздугунун жогорулашына салым кошот. ■

Мониторинг: эхинококкоз азайып жатат

Эхинококкозго каршы программа “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү—1” долбоорунун жардамы менен 2013-жылда башталып, ветеринардык препараттар сатылып алынып, жеке ветеринарлардын кызмат көрсөтүүсү жарым-жартылай төлөнүп, коммуникациялык жана илимий-изилдөө иш-чаралары жүргүзүлүп келет.

ОРСП ветеринардык маминспекциясы жана КНИИВ менен биргеликте ишке ашырылып жаткан программанын аткарылышы боюнча тез-тезден мониторинг жүргүзүп турат. 2017-жылы республиканын 195 айылында мониторинг жүргүзүлдү.

Мониторингдин жыйынтыгы менен жалпысынан иттерди дегельминтизациялоо иши боюнча даярдалган отчетто 2015-жылга салыштырмалуу сапаты абдан жакшырган. Бирок, дегельминтизация жүргүзүү боюнча жеке ветеринарларга акы төлөп берүү боюнча отчеттор ОРСП га кеч келип жаткандыгы болду. 2017-жылы 638 жеке ветеринар келишимге кол коюшкан, бирок жалпысынан бул ишке 1500 миңден ашык ветеринардык кызматкерлер катышууда.

Эхинококкозго каршы күрөшүү программасынын жакшы жыйынтыгы элдин арасында ооругандардын санынын азайышы экендиги отчетто көргөзүлгөн. Эгерде, 2016-жылдын тогуз айдын ичинде 711 адам катталса, быйыл ушул эле мөөнөттүн ичинде ооругандардын саны 46 адамга кыскарган. ■

Эл аралык эпизоотиялык бюронун жетекчиси Кыргызстанда

“Эл аралык эпизоотиялык бюронун (МЭБ/ОіЕ) башкы директору доктор Моника Элуа 2017-жылдын 17-октябрында Кыргызстанга биринчи жолу иш сапары менен келди. Моника Элуанын Кыргызстанга келиши “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү - 1” долбоорунун алкагында жүргүзүлгөн иштер жакшы жыйынтыгын берип жаткандыгы менен байланыштуу. Ветеринарлар өздөрү белгилегендей, МЭБдин жетекчиси жаныбарлардын саламаттыгы чындыгында эле жакшыргандыгы байкалып жаткан өлкөлөргө гана барат.

Моника Элуа КР башкы ветеринардык инспектору Калысбек Жумаканов, МЭБдин Кыргызстандагы өкүлү, ОРСПнын ветеринария боюнча адиси Жолдошбек Касымбеков жана башка эксперттер менен жолугушту.

Элуа айым өзү менен кошо ОіЕнин белегин эстеликке алып келген. Өз кезегинде кыргыз кесиптештери тарабынан дагы куру кол калган жок. Башкысы, Моника Элуа республикада ветеринария боюнча реформанын жүрүшү боюнча таанышып жана мындан ары өнүгүүнүн этаптары туурасында пикир алмашты.

МЭБ Айыл чарба министрлиги ветеринардык маминспекциясы, агрардык университет, ветеринария боюнча илимий-изилдөө институту жана башка өнөктөштөр менен биргеликте ишке ашырылып жаткан “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү—1” долбоорунун алкагында Кыргызстандын ветеринардык кызматынын өнүгүшүнө жардам көрсөтүп жатат. Бул зооноздук оорулар боюнча (эхинококкоз, бруцеллез сыяктуу) комплекстүү иштер, ветеринардык билим берүүнү жакшыртуу, ветеринардык органдардын потенциалын күчөтүү, башка багыттар боюнча дагы колдоо көрсөтүү болуп саналат.

“Ветеринарлардын майрамы! Эл аралык уюмдун өкүлү келип жатышы кубантаарлык экендигин билдиришкен кыргыз ветеринарлары өздөрүнүн сезимдери менен ой бөлүштү.

Кошумча маалымат: Жаныбарлардын саламаттыгын коргоо боюнча эл аралык уюм (МЭБ) бирден-бир таасирдүү өкмөт аралык уюм болуп саналат. МЭБдин ишмердүүлүгү жаныбарлардын саламаттыгын жакшыртууга багытталган. Азыркы күндө уюмдун Африкада, Америкада, Азияда, Алыскы Чыгышта, Европада жана Жакынкы Чыгыш болуп 181 өлкөдө мүчөсү бар. МЭБ Бүткүл дүйнөлүк соода уюму тарабынан жаныбарлардын саламаттыгы боюнча эл аралык стандартка жооп берген референттик эксперттик уюм деп табылган. ■

Кадрлар

**ОРСП ветеринария боюнча перспективдүү кадрларды даярдоо үчүн
каржылоону улантып жатат**

ОРСП ишке ашып жаткан долбоорлордун алкагында ветеринардык кызмат органы үчүн кадрларды даярдоону үзгүлтүксүз жүргүзүп жатат.

“Айыл чарба инвестициялары жана кызмат көрсөтүүлөр” (ПСИУ, 2009-2013жж.) долбоорунун алкагында бир канча стажерлор алынган. Алардын бири—*Чынгыз Романов*. Учурда КРнын Өкмөтүнө караштуу ветеринардык жана фитосанитардык коопсуздук боюнча мамлекеттик инспекциясынын

Деңиз Капаров жумуш учурунда: түштүк жергесинде иттерди дегельминтизация жасоодо мониторинг жүргүзүү.

Жаныбарлардын саламаттыгын көзөмөлдөө башкармалыгынын башкы инспектору болуп иштейт.

Ал эми экинчи адис *Деңиз Капаров* Ош, Жалал-Абад, Баткен облустарында “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү—2” долбоорунун ветеринария боюнча маселелерин жетектейт. Ал КНАУда аспирантураны бүтүрүп, “Чүй облусундагы үйлардын симптомдуу тукумсуздугу” деген темада илимий диссертациясын даярдоодо.

Кийинчерээк алынган бүтүрүүчү Азамат Жолойбеков стажировкасы бүткөндөн кийин ветинспекциянын борбордук аппаратына улуу адис кызматына орношту. Мындан тышкары, ал КНАУда аспирантуранын биринчи жылын аяктап, эхинококкоз боюнча илимий диссертациясын даярдап жатат.

Эгерде мурда кадрларды даярдоо бир канча жылды талап кылса, азыр бул мөөнөт алты айга чектелген.

Ушул жылы КНАУнун жана “Манас” университетинин эки бүтүрүүчүсү Жыпара Сейитбекова жана Нагима Жаныбекованын стажировкасын бүтүрүшөт. Аларды туруктуу ишке алуу кызыкчылыгы бар экендигин ветинспекция көрсөттү. Кыздар ДОГс, НАДИС и РАДИС электрондук маалымат базалары боюнча иштерди алып барышууда.

Учурда ОРСП дагы эки стажерду алуу ишин жүргүзүп жатат.

“Биздин бул иштин жыйынтыгын жакшы десек болот. Анткени бүтүрүүчүлөрдү адистиги боюнча туруктуу жумушка орноштуруп жатабыз”, - дейт ОРСПнын директорунун убактылуу милдетин аткаруучу Сапарбек Тынаев. Анын айтымында, белгилүү болгондой профессионалдуу тажрыйбасы жок адистин жумушка орношуусу абдан эле оор. “Бирок стажировкадан жаштарды өткөрүүдө орундар чектелүү болгондуктан, биз дагы конкурс менен алабыз. Кийин алар ветеринария тармагындагы ыйгарым укуктуу органдын дасыккан адистери болушат”, - дейт С.Тынаев. ■

Азамат Жолойбеков (сол жакта) - ОРСПнын көргөзмө таксасынын жанында.

Бишкекте гендердик өнүгүү боюнча республикалык конференция болуп өттү

2017-жылдын 13-декабрында Бишкек шаарында “Мал чарбачылыгынын өнүгүшүндө аялдардын орду” деген темада “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү—2” долбоорунун алкагында республикалык конференция болуп өттү. Иш чаранын уюштуруучусу - АРИС, аталган долбоордун жергиликтүү деңгээлде аткаруучу уюму.

Конференциянын негизги максаты— жайыттарды башкарууда, жаныбарлардын саламаттыгын коргоодо аялдардын кызыкчылыгын жогорулатуу, мындан сырткары лидер айымдар менен кызматташтыкта мамиле түзүү болуп саналат.

Иш-чарага жайыт комитеттеринин төрайымдары, аял-ветеринарлар, Айыл өкмөт башчылары, жергиликтүү кеңештин депутаттары, АРИСтин кызматкерлери, облустун кадыр барктуу лидер айымдары, кол өнөрчүлөрдүн мастерлери, сүттү кайра иштетүү продукцияларынын, ири күнөсканалардын ээлери жана башкалар катышты.

Конференцияны өткөрүү АРИС жана иш-чарага катышкан аялдар үчүн алардын жашоосунда маанилүү иштерден болуп калат. Анткени алар жергиликтүү элдин гана эмес мал чарбачылыктын жана ветеринариянын өнүгүшүнө да өздөрүнүн үзгүлтүксүз салымын кошуп келишет.

Конференцияны өткөрүү учурунда **«Өнүгүүгө өбөлгөчү айымдар»** китебинин презентациясы болду. Китеп АРИСтин кызматкерлеринин аракети менен чыккан. Китепке республиканын беш облусунан АРИС менен тыгыз кызматташтыкта иштеп келген «Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү—2» долбоорунун ишке ашырылышына көмөк көрсөтүп келген 64 аялдын тарыхы кирди.

2018-жылы депутат аялдар үчүн семинар жана түштүк облустарынын фермер-аялдарга ветеринария боюнча курстарды өткөзүү пландалып жатат.

Справка: Ушул жыл ичинде ПРЖР-2нин адистери долбоордун индикаторлору, мониторинг, баалоо, гендер боюнча пландар климаттын өзгөрүшү, гранттык каражаттар жана коомчулукта кандай долбоорлор ишке ашып жатат, лидер айымдардын коомчулуктагы активдүүлүгү туурасында бардык жерде депутат-аялдарга, айыл өкмөт башчыларына семинарларды өткөзүштү. Долбоорду ишке ашыруу учурунда 2017-жылы 14 ветеринар-аялга ветеринардык жабдуу катарында товардык грант жана мотоциклдер берилди.▪

Дайындоолор

Жолдошбек Касымбеков ветеринардык диагностикалык борбордун директору болуп дайындалды

Жолдошбек Касымбеков Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Ветеринардык жана фитосанитардык коопсуздук боюнча мамлекеттик инспекциянын Түндүк региону боюнча ветеринардык диагностика жана экспертиза борборунун директору болуп дайындалды. Тиешелүү буйрукка КР Премьер-министри С.Исаков кол койду.

Жолдошбек Касымбеков.

Жолдошбек Касымбеков—ветеринария илимдеринин доктору, бруцеллез боюнча өзүнүн илимий изилдөөсүн Швейцариядан жактап келген.

Ошондой эле, ал МЭБдин Кыргызстандагы өкүлү болуп саналат. Буга чейин Жолдошбек Касымбеков Айыл чарба долбоорлорун ишке ашыруу бөлүмүндө “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү—1 жана 2”, “Жайыттарды жана мал чарбачылыкты башкарууну жакшыртуу” долбоорлору боюнча ветеринария адиси болуп иштеп келген.

Өз кызматына жоопкерчилик менен мамиле кылып, ветеринариянын ишин тереңден билген кесиптешибизди кызматынан жогорулашы менен куттуктайбыз. Ишиңизге ийгиликтерди каалайбыз! ▪

ИФАДдын миссиясы Кыргызстанда

2017-жылдын 15-19-декабрында чейин Кыргызстанга ИФАД дын миссиясы курамында жетекчинин милдетин аткаруучу Абдельхамид Абдули жана программанын адиси Микаел Каутту келип кетти.

ИФАД Кыргызстандын беш облусунда Ысык-Көл, Нарын, Ош, Жалал-Абад, Баткенде ишке ашып жаткан “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү —1 жана—2” долбоорлорун каржылайт.

Иш сапардын негизги максаты—айыл чарба министри, финансы министри, экономика министри жана башка тийиштүү өнөктөштөр, Кыргызстандагы COSOP долбоорунун кызыккан тараптар менен жолугуп, стратегиялык багыт боюнча жыйынтыктоочу макулдашуулардын жетишкендиктерин талкулоо болуп эсептелинет.

Ысык-Көл облусунда июль айында аткаруучулар жана өнөктөштөр менен жүргүзүлгөн иш-чаралардын орто мөөнөттөгү жыйынтыктарына көзөмөл жүргүзүү.

Миссия Ысык-Көл облусунун айылдарында болду. ▪

Майрамдар жана сыйлыктар

Министрликтин 90 жылдыгы жана айыл чарба кызматкерлеринин күнү белгиленди

Бул жылы айыл чарба кызматкерлеринин күнү мааракеге туш келип, 17-ноябрь Кыргыз Республикасынын Айыл чарба, тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация министрлигинин 90 жылдык юбилейи Т.Сатылганов атындагы Улуттук филармонияда белгиленди.

Министр Нурбек Мурашев Кыргызстандын облустарынан келген кесиптештерин куттуктап, алардын жоопкерчиликтүү ишине ийгиликтерди каалады. Өзгөчөлөнгөн кызматкерлер ар кандай сыйлыктарга ээ болушту.

Айыл чарбанын түрдүү тармагында иштеген бардыгы 500дөй адам сыйланды. Үч адам КРнын Өкмөтүнүн ардак грамотасы, тогуз адам КРнын Өкмөтүнүн аппаратынын ардак грамотасы, 138 адам министрликтин ардак грамотасы менен сыйланышып, 193 адам “Айыл чарбасынын отличниги”, 200 дөн ашык кызматкер юбилейлик медаль тагынышты.

Министрликтин юбилейлик медалына ОРСПнын учурдагы директорунун убактылуу милдетин аткаруучу Сапарбек Тынаев жана “Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү –1” долбоорунун адиси Эсенбай Сейитов ээ болушту.

Вице-премьер-министр Даир Канекеев айыл чарба кызматкерлерине талыкпаган эмгеги үчүн ыраазычылык билдирип, баарына ийгилик каалады.

**“Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү – 1, -2”,
“Мал чарбачылыкты жана жайыттарды башкарууну жакшыртуу”
долбоорлорун аткаруучу агенттиктер**

Айыл чарба, тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация министрлигинин Айыл чарба долбоорлорун ишке ашыруу бөлүмү

Коомчулукту өнүктүрүү жана инвестициялоо агенттиги (АРИС)

Жайыт, мал жана балык чарба департаменти

Кыргыз мал чарба жана жайыт илимий-изилдөө институту

"Кыргыз жайыты" Кыргызстандын жайыт пайдалануучулар улуттук ассоциациясы

Кыргыз Республикасынын өкмөтүнө караштуу Ветеринардык жана фитосанитардык коопсуздук боюнча мамлекеттик инспекциясы

К.И.Скрябин атындагы Кыргыз улуттук агрардык университети

А.Дүйшеев атындагы Кыргыз ветеринария илимий-изилдөө институту

Ветеринардык палатасы

Ветеринардык дары-дармек каражаттарын, тоют жана тоют кошулмаларын каттоо жана сертификаттоо борбору

Республикалык ден соолукту чыңдоо борбору

Санитардык-эпидемиологиялык көзөмөл жана экспертиза департаменти

Гидрометеорология боюнча агенттиги

Кыргыз-Россия Славян Университети

Биздин дарек:

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба, тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация министрлигинин Айыл чарба долбоорлорун ишке ашыруу бөлүмү

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба, тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация министрлиги Айыл чарба долбоорлорун ишке ашыруу бөлүмү аркылуу иштеп жаткан долбоорлор, Коомчулукту өнүктүрүү жана инвестициялоо агенттиги (АРИС) менен биргеликте жайыттарды башкарууну жакшыртууга, мал чарбасын өркүндөтүүгө, бруцеллез жана эхинококкоз сыяктуу зооноздук ооруларды кыскартууга, Кыргызстандагы ветеринардык кызмат көрсөтүүлөрдүн сапатын жогорулатууга багытталган.

Аталган долбоорлор донордук уюмдар жана Кыргыз Республикасы кол койгон каржылоо жөнүндө келишимдин негизинде ишке ашырылат. Негизги донорлор: Дүйнөлүк банк, Айыл чарбаны өнүктүрүүнүн эл аралык фонду жана Европалык Биримдик КР Өкмөтүнүн кошумча каржылоосу.

“Айыл чарба инвестициялары жана кызмат көрсөтүүлөр” долбоору

Долбоор 2008-2014 жылдар аралыгында ишке ашырылган жана жайыттарды башкарууну жакшыртуу, ветеринардык консультациялардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн сапаттуулугун жана жеткиликтүүлүгүн жакшыртууга, жана ошондой эле тамак-аш коопсуздугун камсыздоого багытталган.

Негизги жыйынтыктар

Жайыттарды башкаруу жана пайдалануунун жакшырышы КР “Жайыттар жөнүндө” жаңы мыйзамы кабыл алынды. 454 Жайыт пайдалануучулар бирикмеси (ЖПБ – Жайыт комитеттери) түзүлдү. Бүгүнкү күндө алар натыйжалуу иштеп жатышат. Жайыт пайдаланууга төлөнүүчү акы 2014-жылы он эсеге көбөйгөн – 4 млн сомдон 130 млн сомго чейин. Жайыт инфраструктурасы жакшырган, натыйжада жайыттардын аянты 430 миң га кеңейген.

440 айыл аймактагы жайыттардын тышкы чектери аныкталган, ал эми жергиликтүү органдар Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик каттоо кызматынын Кыймылсыз мүлккө укукту каттоо жана кадастр департаменти жайыт карталарын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жайыттарды мөөнөтсүз колдонуу укугун алдын-ала каттоодон өткөргөн.

Ветеринарияга колдоо көрсөтүү жана бруцеллезду азайтуу

Аткарылып жаткан иштердин натыйжасында адамдардын арасында бруцеллез оорусу дээрлик беш эсеге азайган. Эгерде 2011-жылы 4412 адам ооруга чалдыкса, 2015-жылы 904 адам катталган. Оорунун кескин азайышы 2012-жылдан берки мезгилде байкалат. Дал ушул мезгилден бери республиканын бардык аймагында кой-эчкилерди бруцеллезго каршы эмдөө иштери жүргүзүлүп келет.

Мамлекеттик жана жеке ветеринардык кызматтардын материалдык-техникалык базасы жакшырды, кадрдык жана башкаруу потенциалдары жогорулады. 1122 ЖВА холодильниктерди, термоконтейнерлерди жана башка ветеринардык жана медициналык шаймандарды жана препараттарды алышты, ошондой эле алар жеке ветеринардык сервистерди ачуу жана өнүктүрүү боюнча атайын окуудан өтүштү. Ветеринардык ишти өнүктүрүү жана жаныбарлардын саламаттыгын сактоо боюнча тренингдер жана консультациялар өткөрүлдү. Бруцеллез, эхинококкоз, сибир жарасы, кутурма, кой-эчкинин кыргыны, шарп ооруларына каршы күрөшүү максатында сапаттуу вакциналар сатылып алынды.

Тамак-аш коопсуздугун жакшыртуу

Республикада 292 КУФ – Коомдук үрөн фонду түзүлдү. Алар үчүн үрөн, люцерна, эспарцет, жүгөрү, картөшкө жана минералдык жер семирткичтер сатылып алынды. Жыйынтыгында, Кыргызстандын дээрлик бардык аймагында жашаган 20 000 жакын жарды фермерлер кирешелерин мол түшүм алуунун аркасында көбөйтүштү.

Картөшкө эккен фермерлер айрыкча мол түшүм алышты – республика боюнча орточо эсеп менен бир гектардан 230 центнер түшүм алышты, бул демек КУФкө мүчө эмес фермерлерге караганда 72 центнерге көп алынган. Мындай ийгилик картөшкөнүн түшүмдүү сортторун пайдалануу аркылуу жетишилген.

Аткарылып жаткан долбоорлор:

“Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү – 1” (2013 – 2018-жж.)

“Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү – 2” (2014 – 2019-жж.)

“Жайыттарды жана мал чарбачылыкты башкарууну жакшыртуу” (2015 – 2019-жж.).

ЖАЛПЫ МИЛДЕТТЕР

Мал чарбанын өндүрүмдүүлүгүн жогорулатуу; жайыт жерлерин жакшыртуу; тоютту көбөйтүү; бруцеллез менен эхинококкоз оорусун азайтуу; сүтүн кошумча нарк тутуму аркылуу сүт өндүрүүгө демилге берүү.

Мал чарбанын өндүрүмдүүлүгүн жогорулатуу; киреше булактарын диверсификациялоо; фермерлердин климаттын өзгөрүшүнө ыңгайлашуусу.

Жайыттардын экологиялык абалынын жана жайыттарды башкаруу жана пайдалануунун жакшырышы; жайыт пайдалануучулардын жана жайыт башкаруу тармагындагы жооптуу мамлекеттик мекемелердин потенциалын күчөтүү; жеке ветеринардык кызматка ветеринардык кызматтын сапатын жогорулатуу максатында колдоо көрсөтүү.

